

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 398/2011-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť združenia Š., V., zastúpeného advokátom JUDr. J. F., Advokátska kancelária, T., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 S 59/2009 z 27. januára 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť združenia Š. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. marca 2011 doručená sťažnosť združenia Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 S/59/2009 z 27. januára 2011 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 10. júna 2008 na Daňovom úrade Vranov nad Topľou (ďalej len „daňový úrad“) dodatočné hlásenia na dani z príjmov zo závislej činnosti za zdaňovacie obdobia rokov 1999 až 2002 a 2004 až 2007, pričom vo všetkých dodatočných hláseniach vykázal daňové preplatky. Daňový úrad akceptoval dodatočné daňové hlásenia za obdobie rokov 2004 až 2007, avšak listom č. ... z 3. júla 2008 odmietol akceptovať dodatočné hlásenia za obdobie rokov 1999 až 2002 poukazujúc na ustanovenie § 39 ods. 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“), podľa ktorého daňový subjekt môže podať dodatočné hlásenie najneskôr do štyroch rokov od konca roka, v ktorom vznikla povinnosť hlásenie podať.

3. Keďže sťažovateľ považoval postup daňového úradu a jeho výklad k § 39 ods. 3 zákona č. 511/1992 Zb. za nesprávny, podal 2. júna 2009 na Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) žiadosť o vykonanie opatrenia proti nečinnosti daňového úradu, ktorým sa domáhal, aby daňové riaditeľstvo uložilo daňovému úradu povinnosť konať o ním predložených dodatočných hláseniach. Daňové riaditeľstvo na žiadosť sťažovateľa odpovedalo listom č. ... z 24. júla 2009 v ktorom uviedlo, že postup daňového úradu bol správny, a preto nemožno konštatovať jeho nečinnosť a vykonať opatrenia proti nečinnosti, lebo nenastala žiadna zákonná skutočnosť, na základe ktorej by bol správca dane povinný vydať rozhodnutia.

4. Sťažovateľ sa nestotožnil so závermi a postupom daňového úradu a daňového riaditeľstva, a preto podľa § 250t a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) podal na krajskom súde žalobu proti nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorou sa domáhal, aby krajský súd uložil daňovému úradu povinnosť konať a do 30 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia krajského súdu aj

rozhodnúť o dodatočných hláseniach sťažovateľa na dani z príjmov zo závislej činnosti za zdaňovacie obdobie rokov 1999 až 2002.

5. Krajský súd napadnutým uznesením žalobu sťažovateľa zamietol a účastníkom nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil jednak tým, že sťažovateľ vo svojom návrhu neuviedol, akú zákonnú povinnosť správny orgán porušil, aby bolo možné jeho postup považovať za nečinnosť, a taktiež poukázal na to, že list daňového úradu č. ... z 3. júla 2008 možno považovať za rozhodnutie o žiadosti sťažovateľa, aj keď v ňom absentujú formálne náležitosti. Sťažovateľ mal teda právo postupovať podľa zákonných možností a podať proti nemu odvolanie, prípadne žalobu podľa § 247 a nasl. OSP.

6. Podľa názoru sťažovateľa uznesenie krajského súdu je z ústavného hľadiska arbitrárne, neospravedliteľné a neudržateľné a má za následok porušenie jeho označených základných práv. Sťažovateľ v sťažnosti vyjadril presvedčenie, že list daňového úradu č. ... z 3. júla 2008 nemožno považovať za rozhodnutie o jeho žiadosti, správny orgán mal podľa sťažovateľa postupovať odborne, lebo má všetky predpoklady na takýto postup, a mal vydať kladné alebo záporné rozhodnutie. Keďže tak nepostupoval, bol nečinný a na základe týchto skutočností krajský súd mal vyhovieť žalobe sťažovateľa a uložiť daňovému úradu povinnosť konať a rozhodnúť.

7. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu uznesením krajského súdu, zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu, vrátil mu vec na nové konanie a priznal sťažovateľovi náhradu trov konania.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Listina vo svojom čl. 36 ods. 1 zakotvuje obsahovo totožné základné právo.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

11. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Obsahovo totožné právo zakotvuje listina v čl. 11. ods. 1. Podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

13. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy

podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podstatu predloženej sťažnosti tvorí posúdenie otázky, či krajský súd napadnutým uznesením prijal ústavne konformný záver o tom, že v súdnom konaní nebolo preukázané, že daňový úrad ako orgán verejnej správy nekonal bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným zákonom č. 511/1992 Zb. tým, že bol nečinný.

15. Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu viacerých sťažovateľom označených základných práv v prvom rade skúmal, či napadnuté uznesenie nie je neodôvodnené alebo arbitrárne v takom rozsahu, že by to malo za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 dohovoru.

16. Krajský súd odôvodnil napadnuté uznesenie takto: „Správny súd na základe návrhu, ktorým sa navrhovateľ domáha preskúmania nečinnosti orgánu verejnej správy, preskúmava zákonnosť postupu správneho orgánu, t.j. skúma či jeho činnosť, ktorou realizuje svoju právomoc vymedzenú osobitnými zákonmi, je alebo nie je v súlade s týmito zákonmi. Pri preskúmaní zákonnosti činnosti správneho orgánu súd skúma, či správny orgán vykonal zákonom predpísané úkony, alebo ich opomenul, resp. odmietol konať, príp. či nevykonal chybný úkon. ...

Keďže aj konanie proti nečinnosti orgánov verejnej správy je ovládané dispozičnou zásadou, správny súd preskúmava zákonnosť postupu správneho orgánu iba z hľadiska námietok uplatnených v návrhu.

Predpokladom úspešnosti takéhoto návrhu je, aby vykonanie úkonov v konaní, ktorých sa dožaduje navrhovateľ, určili príslušné procesné aj hmotnoprávne normy. ...

Navrhovateľ sa návrhom domáha uloženia povinnosti odporcovi konať a rozhodnúť o jeho dodatočných hláseniach na dani z príjmov zo závislej činnosti za zdaňovacie obdobie a roky 1999, 2000, 2001, 2002 do 30 dní od právoplatnosti uznesenia súdu. ...

Zákon č. 511/1992 neukladá správcovi dane vydať rozhodnutie o dodatočnom daňovom hlásení.

Ustanovenie § 63 ods. 7 tohto zákona ukladá správcovi dane rozhodnúť o žiadosti o vrátenie preplatku.

Navrhovateľ vytyka správcovi dane, že nerozhodol o jeho dodatočnom daňovom hlásení za roky 1999, 2000, 2001 a 2002. Vo svojom návrhu neuvádza, akú zákonnú povinnosť správny orgán porušil, aby bolo možné jeho postup považovať za nečinnosť.

Ak by aj navrhovateľ namietal nečinnosť odporcu z dôvodu nevydania rozhodnutia na vrátenie preplatku za roky 1999, 2000, 2001 a 2002 podľa § 63 ods. 7 zákona č. 511/1992 Zb. o správe daní, aj list správcu dane zo dňa 3. 7. 2008 možno považovať za rozhodnutie o žiadosti navrhovateľa na vrátenie preplatku za uvedené roky, aj keď nemá formálne náležitosti rozhodnutia. Navrhovateľ mal právo postupovať podľa zákonných možností ako keby bolo vydané rozhodnutie s formálnymi náležitosťami, teda podať proti nemu odvolanie (§ 63 ods. 7), prípadne proti rozhodnutiu DR SR podať žalobu podľa § 247 a nasl. O.s.p..

Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný, lebo v konaní nebolo preukázané, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným zákonom č. 511/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, a preto návrh ako nedôvodný zamietol podľa §250t ods. 4 O.s.p.“

17. Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti, jej príloh a napadnutého uznesenia krajského súdu uvádza, že krajský súd sa zrozumiteľným spôsobom vysporiadal s podstatou návrhu, nastolenými skutkovými i právnymi otázkami. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, ktorou napáda arbitrárnosť uznesenia krajského súdu, opisuje len také dôvody a právnu argumentáciu, ktoré uviedol aj v konaní proti nečinnosti orgánu verejnej správy.

18. Procesná úprava zakotvená v štvrtej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s označením „konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy“ garantuje fyzickým a právnickým osobám účinnú súdnu ochranu proti neodôvodnenej nečinnosti orgánov verejnej správy v rozpore s príslušným právnym predpisom. Krajský súd správne interpretoval obsah zákona č. 511/1992 Zb., keď uviedol, že tento právny predpis neukladá daňovému úradu povinnosť rozhodnúť o dodatočnom daňovom hlásení, ako to požadoval sťažovateľ, čo podľa odôvodnenia napadnutého uznesenia možno samo

osebe považovať za dôvod na zamietnutie žaloby. Z dôvodu presvedčivosti svojho rozhodnutia však krajský súd nad rámec uvedeného v odôvodnení svojho rozhodnutia ústavne konformným výkladom poukázal aj na to, že žalobe by nemohlo byť vyhovené ani v prípade, ak by sťažovateľ nenamietal nečinnosť daňového úradu z dôvodu nevydania rozhodnutia o jeho dodatočných daňových hláseniach za roky 1999 až 2002, ale z dôvodu nevydania rozhodnutia o žiadosti na vrátenie preplatku za rozhodné obdobie. Krajský súd svojím postupom aplikoval relevantné právne predpisy podľa ich obsahu a ústavný súd v napadnutom uznesení nevidí žiadne okolnosti, ktoré by signalizovali arbitrárnosť prijatých záverov.

19. Z podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v podstate požaduje revíziu napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým bola jeho žaloba proti nečinnosti orgánu verejnej správy zamietnutá. Ústavný súd s poukazom na svoju konštantnú judikatúru uvádza, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

20. To znamená, že posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

21. Ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že krajský súd svoj právny záver náležite a kompaktné odôvodnil, uznesenie nie je prejavom interpretačnej alebo aplikačnej svojvôle

a sťažovateľom uvedená argumentácia v jeho sťažnosti nebola spôsobilá vyvolať pochybnosť o neudržateľnosti napadnutého uznesenia z ústavného hľadiska.

22. Ústavný súd preto uzatvára, že pri predbežnom prerokovaní sťažností nezistil nič, čo by uznesenie krajského súdu robilo ústavne neakceptovateľným. *Ústavný súd poznamenáva, že právo na súdnu ochranu neznamená procesný úspech sťažovateľa vo veci (podobne II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97).*

23. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné upriamiť pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocenčné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 dohovoru. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľom označeného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

24. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánom štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej

ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). O taký prípad išlo aj v prejednáwanej veci, preto ústavný súd považuje sťažnosť z už uvedených dôvodov za zjavne neopodstatnenú.

25. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

26. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2011